

LBRIS

We know
books

LIBRARY

IOAN DAN

CURIERUL
SECRET

BUCUREȘTI, 2026

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României**DAN, IOAN****Curierul secret** / Ioan Dan. - București : Editura

Daksha, 2026

ISBN 978-630-6784-07-3

821.135.1

Copyright © 1974 Ioan Dan**Copyright © 2026 Editura DAKSHA - Mysterium Books srl**

Toate drepturile aparțin în exclusivitate editurii DAKSHA.

Este interzisă, conform legii, reproducerea integrală sau parțială - pe orice cale - a conținutului cărții, fără acordul scris al editurii.

Editura Daksha

0726.334.721

comenzi@edituradaksha.ro

www.edituradaksha.ro

Editor: Sorin Hurmuz

CUPRINS

CAPITOLUL 1	9
CAPITOLUL 2	37
CAPITOLUL 3	55
CAPITOLUL 4	69
CAPITOLUL 5	81
CAPITOLUL 6	101
CAPITOLUL 7	121
CAPITOLUL 8	153
CAPITOLUL 9	177
CAPITOLUL 10	193
CAPITOLUL 11	211
CAPITOLUL 12	233
CAPITOLUL 13	241
CAPITOLUL 14	253
CAPITOLUL 15	263
CAPITOLUL 16	275
CAPITOLUL 17	285
CAPITOLUL 18	299

CAPITOLUL 1

Între două șiruri de dealuri, ca niște piepturi uriașe, apele Târnavei se scurg domoale, încolăcindu-se printre luncile pe care le străbat, parcă oboseite de atâta amar de drum. Primăvara, Târnavă e răutăcioasă și se învolbură fără astâmpăr peste maluri. Vara, descrește. Ici-colo, răsar prunduri care înghesuie apele de crezi că ar vrea să le sugrume. Sunt domoale apele Târnavei. Domoli sunt și oamenii satelor de pe cele două maluri. Până și timpul e ca omul acolo. Iarna, crivățul nu-și poate face de cap, ca la câmpie. Se izbește boncăind și își rupe dinții în lutul gălbui-auriu al dealurilor. Primăvara, ploile multe cu bob mărunt spală zgura iernii și croiesc pârâiașe sprintene, spre bucuria copiilor, care așază pe pârâiașe moriști făcute din coceni de porumb. Vara are o dulceață a ei. Diminețile răcoroase, cu rouă multă, dau iz de prospețime zilei călduțe. Miroсна de fân și de flori de câmp te învăluie ca o alintare. Pământurile acoperite cu bucate sănătoase înaintează voinicește pe sub dealuri și pe sub margini de păduri, iar sus, pe spinările dealurilor, în locurile lipsite de păduri, viile pârguite sunt parcă gata să nască ciorchini grei, verzi-aurii.

Târnavă Mică își poartă apele tăcută, călătorindu-se printre dealuri cu pământ bun, mângâindu-le în trecere

ca pe niște prieteni vechi. Târnavă Mare, domoală și cuminte, se întâlnește cu singura fiică de bătrânețe în apropierea Blajului și revederea lor are în ea o alintare fără zgomote, fără gesturi inutile. E întâlnirea dintre mamă și copil, care cuprinde în îmbrățișarea largă întreaga poezie a gestului matern. Îmbrățișate astfel, se duc spre Mureș fără grabă, fără nimic pripit, ca o familie care se adună seara în sălașul ei.

Târnavă Mică, Târnavă Mare și Mureșul închid între ele un patruleter încărcat cu vegetație bogată, care sporește înzecit farmecul acestor pământuri.

Cam la jumătatea distanței dintre Blaj și târgul Teiuș, două sate atât de vechi încât nu ne putem închipui locurile acelea fără ele, sunt despărțite de o luncă în formă de uluc, prin care Târnavă Mare înoată voiniceste într-un ultim efort, înainte de întâlnirea cu Mureșul. În dreapta, Cisteiul-Românesc, înșirat pe sub piepturile dealurilor Hoanca și Căpuș, în lungul unei șosele vechi, pe care istoria a pomenit multe mișcări de oști. În stânga, satul Obreja, născut în jurul unui castel cu ziduri albe, cu metereze înalte, cu parc imens de arini, de brazi aduși cine știe de pe unde, de ulmi și arțari, de fagi și salcâmi băștinași.

Pe la anul 1593, castelul, reclădit pe cheltuiala baronului Albert de Szentiváni, fusese mistuit în parte de focul pus aici în timpul unei răscoale a acestor domoli băștinași. Un an mai târziu, în urma unor întâmplări învăluite în taină, baronul vându castelul dimpreună cu satele Obreja, Cisteiul-Românesc, Bucerdea-Grânoasă, Crăciunelul-de-Jos, Mihălțul și Peșălca. Adică o moșie de peste douăzeci și cinci de

mii de iugăre, pe care lucrau aproape două mii de iobagi români, cuprinși în perimetrul aceluia patruleter înconjurat de ape.

La plecarea baronului, locuitorii acelor sate se strânseseră în curtea mare, având a-și lua rămas bun de la vechiul stăpân și a se închina cu smerenie celui nou. Veniseră îmbrăcați după puteri, cu pălării mari, decolorate, în ale căror panglici flăcăii prinseseră colilie și flori de câmp, cu hainele cârpite frumos, lăsând la o parte mai bine de jumătate dintre ei, care avură curajul să se apropie desculți, cu călcâiele crăpate, cu fețele trase și neîngrijite de multă vreme. În curtea mare, străjuită de ziduri înalte, din care țăriile timpului mușcaseră adânc, se formase un careu pestriț, cuprinzând soldați și slujitori. Lângă treptele de la intrarea principală a castelului, vreo zece curteni transpirați sub mătasurile și postavurile grele se așezaseră după importanță și bogăție, având întipărit pe față acel zâmbet caracteristic ocupației. În fruntea lor se afla vârul domnului baron, care, potrivit rangului, afișase un zâmbet mai gros.

Mulțimea ședea pe lângă ziduri în mare neorânduială, cu acea indiferență de totdeauna la schimbarea stăpânilor, neavând probleme în privința gradelor și avuției sau importanței. Doar un observator dibace ar fi remarcat poate că fetele și femeile își ocupaseră pozițiile cele mai favorabile. Și poate ar mai fi fost de notat că poporul nu se împărțise pe sate, așa cum ar fi fost destul de firesc. Frumoasele fete ale Cisteiului, cu comănacele lor mari de paie peste părul bogat, cu iile cusute în arnici negru, cu catrințele prinse

pe solduri puternice, se amestecaseră în gloată, iar oștenii, orbiți de soare și încinși de alăturile multe, încercau zadarnic să le descopere. Voinicii flăcăi ai Mihălțului, coborâtori din neamuri de ciobani, cu pălăriile așezate hoțește pe sprânceană, rămăseseră undeva în urmă. Lucru destul de neplăcut pentru doamnele de la curte, sătule de soții lor cam dospțiți, dornice de peisaje mai verzi.

În mijlocul aceluia careu, Szentiváni își bătea cizmele elegante cu o cravașă aurită la mâner, așteptând să se facă liniște deplină, pentru a rosti poporului cuvintele de rămas-bun convenite. Era speriat de-a binelea. Trecuse prin atâtea în ultimul an, încât nu s-ar fi mirat dacă ar fi căzut asupra lui o ploaie de săgeți, așa din senin. Când se împliniră toate cu bună rânduială, baronul se întoarse către un tânăr înalt, cu părul galben-roșcat, cu privirea blândă, prietenoasă, așteptând un semn. Acesta era noul stăpân. Tânărul aplecă fruntea ușor, iar baronul își drese glasul pițigăiat.

Poporul și curtenii se priviră în liniște. Nu luară în seamă cuvintele lui Szentiváni, ci se studiară unii pe alții cu disprețul adunat în timp.

Când femeile și copiii aruncară flori pe trăsura gata de plecare și așternură alte flori în fața cailor, baroneasa avu un schimb de cuvinte destul de aspru cu soțul ei.

– Te-ai grăbit să vinzi, domnule. Iată că supușii domniei-tale nu sunt cine știe ce fioroși. Poate nu știi că cine vinde chiar mai scump decât merită e totdeauna păcălit, fiindcă obiectul acela nu-i va mai aparține niciodată.

Auzind acele vorbe, ofițerii și soldații se traseră în grabă din preajma trăsorii, iar baronul Szentiváni bombăni supărat:

– Credeam, doamnă, că în privința vânzării, noi doi ne-am înțeles încă de luna trecută.

– Noi doi nu ne-am înțeles niciodată, domnule.

Pentru o căsnicie ca a lor, de peste douăzeci de ani, schimbul de cuvinte era destul de rezonabil și, spre lauda lor, el nu se întinse mai departe, cu toate că cei doi soți aveau pregătite mai de mult unele vorbe mai tari.

Plecară. În urma lor stăruia multă vreme o roată mare de praf. Szentiváni, mărunț, chel, cu mustața mare, în furculiță, cu picioarele subțiri ca de lăcustă se pierdu în fundul trăsorii printre pernele și dantelele baronesei. Niște dantele mari, care acopereau cu toată cinstea cele o sută douăzeci de ocale, cuprinse în totalitatea lor sub numele de Maria-Florența de Szentiváni.

Jalea iobagilor nu fusese prea mare. Mai degrabă, pe foștii supuși îi cam durea în cot de schimbarea stăpânilor și Szentiváni observase lucrul acesta. Începu totuși să se îndoiască în sinea lui că procedase bine vânzând frumosul domeniu pe care își petrecuse o bună parte din viață. Dar îndoiala marelui nobil ținu până când trecu Mureșul pe un pod plutitor. Când răzbiră caii pe mal în sus, trăsura se rupse în două, iar partea din spate dimpreună cu baronul și baroneasa năvăli cu toată nădejdea în apa nămolosă. Gărzile și slujitorii grăbiră să-i scoată, observând că frumusețea de trăsură fusese tăiată cu osie cu tot și dichisită astfel,

URPIS | We know books

să țină până la prima hurducătură mai mare.

După acest necaz, baroneasa reveni la sentimente mai bune față de soțul ei, iar la foștii supuși se gândi printre niște înjurături delicate, femeiești, din care nu lipsiră paștele și grijaniile și încă vreo câteva atât de noi și de măiestre, încât soldații uitară de treburile lor și se grăbiră să le memoreze, pentru a face impresie cu ele la timpul convenit.

Baronul scuipă fericit noroiul care-i umpluse gura. Chestia cu tăiatul trăsorii era cea mai bună dovadă a perfidiei foștilor supuși. Parcă îi părea rău că nu băuseră ceva mai multă apă. Ori să se fi schilodit amândoi nițel, sau eventual numai doamna, socotind că în felul acesta i-ar fi luat piuitul augustei sale soții, în fața căreia se căznea de peste douăzeci de ani să-și arate calitățile de bun cunoscător al firii oamenilor. Iar pentru că se potrivise de data aceasta un prilej cum nu se putea mai nimerit, își îngână consoarta maimuțărindu-se:

– Te-ai grăbit să vinzi, domnule. Iată că supușii domniei-tale nu sunt chiar atât de fioroși.

Auzind asemenea batjocură, nobila doamnă uită pentru a doua oară că nu sunt singuri, tăbărând cu gura asupra lui și cu un capăt de lemn care, dacă își nimerea ținta, baronul Szentiváni, mare cavaler al Stelei cu două spade, al Crucii cu două stele și al Stelei cu spadă și rubine, ar fi avut de făcut doar o simplă formalitate pentru a-și încrucișa mâinile pe piept, cu toată evlavia.

Speriată de ceea ce era să se întâmple, baroana vorbi ceva mai potolit și multe din ce avea de spus le

opri pentru altă ocazie, mai fericită, amintind doar câteva lucruri mărunte:

– Halal, baron! Ai ajuns de râsul iobagilor. De pățania noastră va râde întreaga Transilvanie și să dea Dumnezeu să rămână lucrurile numai aici, să nu ne facem de râs în întreg Apusul!

– Aiurea! Zâmbi Szentiváni. Cine naiba ne cunoaște pe noi în Apus?

Obrajii baroanei se roșiră de mânie. Privirile i se rotiră după ceva bun de aruncat. Negăsind nimic la îndemână, se gândi amărâtă la prostia soțului. Povestea cu Apusul o aruncase doar așa, ca să facă impresie asupra ofițerilor din suită.

– Doamne, ce zile! Se tângui ea. Ce bărbat! Trimite, domnule, oștenii îndărăt, să-i pună în fiare pe ticăloși ori să-i jupoaie de vii!

– Ba să mă ferească Dumnezeu de asemenea nechibzuință! Spuse cu hotărâre Szentiváni. După câte lucruri știu eu, să ne mulțumim că am scăpat cu atât. Crezi că anul trecut iobagii s-au răscolat de florile mărunții? Douăzeci de ani am avut liniște și uite că, așa din senin, au dat foc hambarelor și castelului. Ce i-a îndemnat să se răscoale? Doar anul trecut n-am fost mai rău și nici mai bun decât în alți ani. În două rânduri s-a tras cu pistolul asupra mea, iar slujitorii nu au aflat nici o urmă. Acum trei săptămâni am găsit un cuțit înfipt în masa mea de lucru. Lângă el se afla o scrisoare. Doamne, ce scrisoare! Mi se aducea la cunoștință că voi muri îngropat de viu la marginea râpei care dă spre Târnavă. Asta nu o mai putem pune pe seama iobagilor. Se urmărește ceva ce nu pot pricepe

momentan. Am întărit paza cu oștenii aduși pe bani grei de la Alba-Iulia. În două săptămâni au dispărut fără urmă șaptesprezece dintre ei. Sunt fericit că am vândut. Și voi fi și mai fericit în clipa când voi ajunge în Alba-Iulia, departe de locurile acestea primejdioase. Conte Hans Beckembauer e tânăr. Să se descurce el cu acești oameni.

– Ai fi putut și domnia-ta să te descurci dacă îi țineai în chingă pe iobagi, îl contrazise Maria-Florența.

– Dar aici nu-i vorba numai de iobagi, se înfurie baronul. Ai auzit de Costache Caravană, de Ducu cel Iute sau de Chirilă Zece Cuțite? Ai auzit. Sigur că ai auzit. Numele lor e cunoscut la Buda, la Viena, la Praga și chiar la Constantinopol. În Alba-Iulia se plătește pe capul fiecăruia dintre ei o sută de ducați. La Constantinopol și la tătari, greutatea lor în aur.

– Și ce tot îmi spui mie de ei? Se oțărî baroana.

– Pentru că în ultima vreme au fost văzuți prin locurile acestea. Iar când apar ei, până și Sigismund Báthory, cât e el de principe al Transilvaniei, își dublează gărzile palatului.

– Să le fie de bine! Ei cu ale lor, noi cu ale noastre.

– Mă rog, să le fie! Dar tare mi-e teamă că acești lotri au venit cu gândul să-mi primejduiască viața și să mă prade!

– Fugi, domnule, d-aicea! Râse baroana. Până azi nu am auzit să fie legate de numele acestor oameni anumite prădăciuni. Să nu crezi că nu știu și eu câte ceva. S-a găsit un neisprăvit ca Sigismund Báthory să pună preț în aur pe viața acestor viteji, în loc să le trimită daruri pentru că au băgat spaima în turci și

tătari, care sunt groaza noastră de toate zilele. Așa că nu văd de ce ți-ar fi teamă de ei.

Uiți, doamnă, că Ducu cel Iute l-a omorât pe contele Bindác, favoritul principelui.

– Pramata aia? Întrebă cu dispreț Maria-Florența.

– Pramatie - nepramatie, era conte.

– Ei, asta-i! La ce se pricepea ăsta decât să găurească piepturile cunoscuților și necunoscuților? Toată ziua umbla cu sabia în mână, căutând gâlceavă. A avut el ceva pe suflet dacă s-a ostenit Ducu tocmai de la Dunăre să vină până aici și să-l trimită pe lumea cealaltă.

– Chirilă Zece Cuțite i-a omorât pe solii turcilor chiar în Alba-Iulia, la doi pași de reședința principelui. Dacă vrei să iei apărarea unui asemenea? Tâlhar care-i atacă pe trimișii pașnici ai unui stat, eu nu mai am nimic de spus.

Baroana își privi soțul cu acea blândețe pe care le-o acorzi copiilor neștiutori.

– Atât de pașnici încât nu s-au sfiit să ardă un sat de munteni, aflat în drumul lor. De fapt, nu voiam să-ți răspund. Mă gândeam doar, ce fel de om e acel Chirilă dacă principele, cu toată armata lui și cu toată poliția lui, nu a fost în stare să-l dibuie.

Tăcură. Între timp, slujitorii dreseseră trăsura. Soarele scăpăta. Departe, pe sub pădurea Zăreșului, ultimele raze aruncau printre copaci pete mari de lumină, care se târau după soare, coborând și urcând pe culmile dealurilor, furișându-se prin rariști, dând strălucire pentru o clipă râpelor cu vegetație bogată.

Sus către creastă, adăpostit sub ramurile unui fag,

un bărbat înalt, cu picioarele lungi încălțate în cizme din piele de căprioară, acoperit până aproape de genunchi cu o haină de postav largă la talie, urmări o vreme cu privirea drumul trăsorii lui Szentiváni. Părea să aibă cel mult treizeci de ani. Fața aspră, cu pielea tăbăcită de vânturi și de soare, era încadrată de o barbă scurtă, bălaie. Buzele subțiri întăreau asprimea feței. Doar ochii mari estompau oarecum severitatea chipului. Calul, rămas liber, mușca lacom din iarba grasă, dar răgazul fu destul de scurt. Bărbatul prinse frâul și porni înaintea calului pe o potecă ce cobora în pantă dulce, încolăcindu-se printre copaci până pe malul Mureșului. Omul era Chirilă Zece Cuțite.

Într-o sâmbătă seara, pe la sfârșitul primăverii anului 1594, un călăreț îmbrăcat cu destul de puțină eleganță trase la hanul Butoiul Tămăduirii, aflat în mijloc de pădure, cam la un sfert de ceas călare de cetatea Sighișoarei. Doi slujitori ieșiră în întâmpinarea străinului și apucară calul de căpăstru.

Dacă hainele călărețului erau lipsite de eleganță, începând cu pelerina decolorată și terminând cu cizmele grosolane, în schimb calul arăta de departe că aparține unei rase din cele mai bune. Șaua, cu toate că nu era bătută în ținte de aur sau de argint, se vedea după lucrătura îngrijită că este a unui om de gust. Cât despre arme, oricine s-ar fi oprit în loc să le admire. Pistoalele de la brâuul călărețului aminteau faima unor vestiți armurieri din Renania, iar sabia, fără multe înflorituri, purta încă gravura minusculă, dar atât de cunoscută a fraților Carnieri din Genova.

Observând asemenea minunăție de cal, hangiul

coborî cele câteva trepte de la intrarea hanului și ieși în întâmpinarea acelu necunoscut, făcând unele plecăciuni adânci. Călărețul, foarte palid la față, se prăbuși din șa în brațele hangiului, care văzu cu mirare și emoție că e rănit la piept. Slujitorii lăsară calul și se repeziră să-l ducă pe rănit într-una din încăperile hanului. Dar, cu un efort, străinul reuși să-și biruie slăbiciunea, înlăturând ajutorul.

Părea să aibă cam douăzeci de ani, cu toate că barba nerasă de multă vreme și pletele lungi, neîngrijite, ar fi putut să-i dea un aer de mai adâncă maturitate.

– Sper să ai o cameră bună, spuse pe un ton care i se păru hangiului al unui mare senior.

– Am, înălțimea-ta. Am chiar și mai multe. Se întâmplă că tocmai acum să nu ne înghesuie mușteriii. Dacă domnia-ta ar binevoi să poruncească în această privință, odăile sunt la alegere. Sus, încăperile sunt astfel potrivite încât soarele de dimineață să le scalde cu razele lui pe cele de la răsărit, iar cele de la apus au tainul lor de lumină de la soarele de după prânz. Nu le aduc laudă, însă mulți boieri cu vază mare s-au tămăduit aici de gută, de țâfnă și bojoci. Iar cei care nu și-au aflat leacul, nimerind la noi prea târziu, au închis ochii cu zâmbetul pe buze, fericiți că se izbăvesc în asemenea izvor de lumină. Jos sunt câteva încăperi mai mari, cu odăile pentru slujitorii călătorilor. Trag nădejde că oamenii domniei-tale se află în drum spre noi.

– Rămâne la alegerea ta, hangiule! Murmură necunoscutul, făcând un efort să-și biruie slăbiciunea și trecând cu bună-știință peste observațiile acestuia

privitoare la presupușii lui însoțitori.

– În cazul acesta, ați judecat cum nu se poate mai bine. Poate că slujitorii domniei-tale vor sosi în curând cu bagajele.

– Nu. Nu vor sosi, răspunse recunoscutul. Sunt singur.

Hangiul porunci slujitorilor săi să adape calul și să-i dea grăunțe, apoi se grăbi să-l conducă pe oaspete către aripa de sud a clădirii. Cavalerul se prăbuși peste așternutul curat și rămase așa câteva clipe. Hangiul aștepta nehotărât. Nu-i plăceau răniții care picau la han așa din senin. De obicei, aceștia aduceau tot felul de necazuri, fie din partea autorităților, fie din partea unor presupuși urmăritori. Ba se mai întâmpla ca unii singuratici din aceștia să-și dea sufletul la han și să nu-i reclame nimeni pentru îngropăciune. Își aminti apoi de calul tânărului și de arme. Cu asemenea avere, clientul putea să moară în toată liniștea.

– Îndrăznesc să cred că nu aveți o rană prea adâncă, iscodi cu umilință.

– Nu. Rănile sunt un fleac. Mai mult niște zgârieturi. Mă supără nițel, dar peste două zile, cu leacurile pe care le am, se vor închide fără îndoială. De fapt, sunt mai mult obosit decât rănit. Au trecut multe ceasuri de când nu am mai coborât din șa.

– Poate că ar fi bine să chemăm pe cineva să vă oblojească. Sau poate că am fi în stare să dăm de știre familiei domniei-tale, printr-un curier bun.

Cavalerul zâmbi aspru. Duse mâna la buzunar și scoase de acolo un inel frumos de argint, pe care un meșter priceput gravase o frunză de stejar.

– Cunoști semnul acesta?

Hangiul privi o clipă frumoasa bijuterie și întreaga lui purtare se schimbă ca prin farmec.

– Sunt cu totul în voia domniei-tale, spuse domol. Aștept doar porunci.

– Foarte bine! Murmură cavalerul. În buzunarul pelerinei ai să găsești niște rădăcini. Fierbe-le! Dacă adorm, trezește-mă și dă-mi să beau zeama aceea! Pisează rădăcinile fierte! Pune totul pe foi de pătlagină și așează-le pe răni! Să-mi faci niște feși bune, care să țină în cazul că va trebui să plec la drum! Să nu uit: nimeni din afara hanului nu trebuie să știe că se află aici un rănit.

– În privința asta să nu aveți griji. Slujitorii mei sunt oameni de mare încredere. Dar poate că ați fost urmărit.

– Se prea poate. Oștenii lui Sigismund Báthory mi-au pierdut urma de câteva ceasuri. Nădăjduiesc să nu o găsească prea iute.

Proprietarul hanului rămase pe gânduri.

– Cred că întâi va trebui să vă oblojim rănile. Pe urmă, să dormiți până către ziuă. Înainte de ivirea zorilor am să vă conduc la un bordei aflat în hățiturile pădurii. Acolo nu vă găsește nimeni.

– Nu e rău! La spune, mai sunt călători în han?

– Nu, domnule. Adică, ar fi o singură persoană, fără importanță. Chiar deasupra acestei încăperi locuiește o doamnă între două vârste. Cred că a fost o mare frumusețe la vremea ei. Obrazul i-a rămas încă tânăr. Doar părul îl are aproape alb. Pare o femeie de rang ales. Ziuă nu iese din odaie. În schimb, seara face